

Та ось рядки від Тетяни Корольової, що прилинули з Одеси: «...Соболезную и скорблю вместе с Вами. Это самое страшное, что происходит в жизни. Держитесь. К сожалению, такая высокая цена нашего бытия – страдания...» Оскільки я зростав сиротою, то знаю сенс страждань. Тому благаю Долю від Я-особи: подаруй Тетяні Корольовій многая та благая літ!

Ad multos annos!

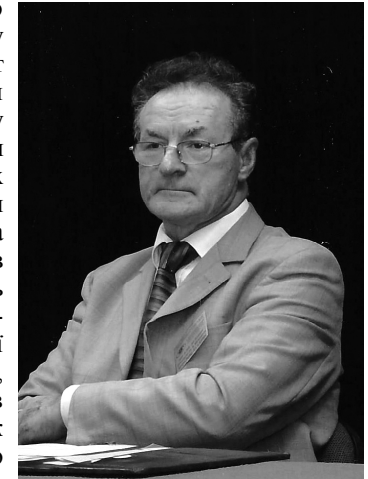
*Микола Зимомря,
академік АН Вищої школи України,
заслужений діяч науки і техніки України,
член Національної спілки письменників України*

ГАРМОНІЯ ТВОРЧИХ УСТРЕМЛІНЬ СЛОВО ПРО ПЕДАГОГА: ПРОФЕСОР ЯН ГЖЕСЯК

*Микола ЗИМОМРЯ
Тетяна КОРОЛЬОВА*

Мабуть, ніхто не заперечуватиме, якщо розглядати діяльність педагога крізь призму естетики та етики педагогічної дії. Чому? Бо тут має місце така вмотивованість, яка завжди олюднена культурою, що виплавлена з металу духовних цінностей. Їхні орієнтири стосуються не лише змісту освіти й виховання, але й усіх складових інформаційного простору того чи іншого народу. Цей контекст – з проекцією на соціокультурне середовище – давно привернув увагу професора Яна Гжесяка, який належить до плеяди відомих польських педагогічно-науковців, видатних експертів з освітньої практики за сучасної епохи. Будучи вченим, викладачем і вчителем учителів, він здобув цінний досвід, нагромаджений упродовж десятиліть у педагогічній роботі в школах різного типу (включаючи комбіновані класи), а також у центрі підготовки вчителів та багатьох інших неакадемічних інституціях. Усе це водночас позитивно вплинуло на науковий розвиток та творчість дослідника. У своїй багаторічній науковій роботі Ян Гжесяк бере активну участь у численних формах міжнародної співпраці, передусім із дослідницькими центрами та університетами в Україні та Білорусі. Завдяки співпраці та науковим контактам між ученими та працівниками культури стало можливим проявлення його особистісних цінностей, наукових і педагогічних устремлінь, а також високої відданості науково-дослідній та освітній діяльності.

Наукові та професійні зацікавлення професора Яна Гжесяка особливою мірою зосереджені на питаннях інновацій та оцінювання в мінливій освітній реальності, доцимологічних аспектах якості освіти. Крім цього, увага науковця прикута до проблем психолого-педагогічної діагностики, яка визначає якість та ефективність усіх навчально-терапевтичних починань вчителя, спрямованих на кожного учня (студента) як індивідуально, так і в групі. У своїх дослідженнях Ян Гжесяк уміло розпізнає та пояснює взаємозв'язок між освітніми технологіями, живою методологією викладацької діяльності, вимірюванням дидактичної ефективності та процедурами оцінювання. Адже на них базується моделювання освітнього простору для студента на основі професійної та постійної психолого-педагогічної діагностики учасників освітніх процесів. Упродовж усієї своєї професійної діяльності Ян Гжесяк здійснював і здійснює освітні та педевтологічні дослідження з широким акцентом на процедурах триангуляції та оцінювання.

Ян Гжесяк народився 8 червня 1946 року. У життєписі вченого можна виокремити три періоди, що охоплюють світ його творчих пошуків. З перших років викладання, яке розпочалося відразу після закінчення педагогічного ліцею в 1965 році, дослідник осмислював питання в галузі теорії шкільного підручника та методології його застосування в освітніх процесах. Власне, працював вчителем упродовж 1965 – 1975 рр. Кульмінацією багаторічних досліджень у цій ділянці стало здобуття в 1978 році ступеня доктора гуманітарних наук у галузі педагогіки в стінах Університету імені Адама Міцкевича в Познані. Паралельно з професійною роботою вчителя, в тім числі інспектора методології освітнього процесу, він проводив інтенсивні порівняльні дослідження систем освіти та підготовки вчителів, результати яких були опубліковані в низці студій, а головне – в докторській дисертації. Водночас ним розроблена модель підручника стала об'єктом подальшої наукової діяльності професора та створеної ним наукової групи, що складається переважно з викладачів-практиків.

У наступний період, себто в 1980 – 1994 рр., науковий поступ Яна Гжесяка пов'язаний з виробленням системного підходу до теорії та методології початкової освіти дітей через інтегровану систему навчальних завдань. У цей час у сполучі з методичним забезпеченням побачили світ оригінальні підручники для учнів початкових класів, які набули широкого розголосу в багатьох регіонах Польщі через посередництво «Шкільних і педагогічних видавництв» у Варшаві. У зв'язку з проведеною дослідницькою роботою педагог провів багато місяців наукових стажувань за кордоном, насамперед у Педагогічному інституті імені Олександра Герцена в Санкт-Петербурзі (тодішньому Ленінграді) та в Університеті імені Максима Танка в Мінську. Свідчення плідної науково-дослідної діяльності Яна Гжесяка увиразнене в численних публікаціях та дослідженнях методологічних матеріалів, укладених у мультимедійні пакети. Вершиною наукових досягнень професора стала габілітаційна дисертація, яку він успішно захистив восени 1998 року в Педагогічному університеті імені Максима Танка в Мінську. Невдовзі, 1999 року, Яну Гжесяку було присвоєно науковий ступінь габілітованого доктора гуманітарних наук у галузі педагогіки.

Варто підкреслити: питання навчання дітей, яке є предметом дисертації, лягло в основу впровадження автором на практиці в освіту вчителів та в багатьох шкільних середовищах Польщі в подальший період професійної діяльності визначного науковця. Донині Ян Гжесяк систематично збагачує й поширює згадану проблематику в педагогічній літературі та в освітній практиці. Це стосується й системи педагогічної практики студентів, які готуються до роботи за професією вчителя.

Отримання вченого ступеня габілітованого доктора та призначення на посаду надзвичайного професора в престижному університеті, яким є Університет імені Адама Міцкевича в Познані, можна вважати започаткуванням Яном Гжесяком третього етапу його науково-дослідної роботи, а також дидактично-організаційної діяльності. За його ініціативою засновано кафедру педагогічної освіти вчителів, розроблено концептуалізацію двох циклів міжнародних наукових конференцій, які успішно впроваджені в практику і продовжуються сьогодні. Йдеться про циклічно організовані наукові конференції – Великопольський педагогічний форум під гаслом «Інновації та оцінювання в освіті» («Innowacje i ewaluacja w edukacji»; від 2002 року) та

«Професійні практики – професійні викладачі» («Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele»; від 2010 року), які здобули широке визнання в академічній спільноті.

Професор Ян Гжесяк відзначається відданістю в утвердженні та популяризації наукового руху та педагогічних інновацій, заснованих на принципі поєднання теорії й освітньої практики. Тут слід наголосити на створенні та постійній підтримці діяльності двох студентських наукових клубів у рамках напрямку «Педагогіка на освітньо-кваліфікаційному рівні «Магістр» у Каліші (факультет педагогіки та мистецтв Університету імені Адама Міцкевича) та «Бакалавр» у Державній вищій професійній школі в Коніні.

Наукова діяльність Яна Гжесяка безпосередньо пов'язана з ефективністю та оцінкою освітніх процесів, а відтак зосереджена на *формуванні компетентностей* учнів у класі та інших організаційних формах. Вагомий внесок йому належить у галузі методології педагогічних досліджень, психолого-педагогічної діагностики та теорії й методики початкового навчання дітей. Сфера його наукових інтересів охоплює також тенденції сучасної дидактики, особливо психодидактичні імплікації для організації навчального процесу в контексті його вимірюваних ефектів з боку кожного учня індивідуально та в групі. Ян Гжесяк безустанно виконує цілу низку наукових та дослідницьких завдань у сфері моделювання освітніх просторів у системі освіти – з урахуванням найближчого оточення учня у сенсі малої та великої батьківщини. Активно сприяє поширенню ідеї екскурсійного та шкільного туризму, а також педагогіки дозвілля. Водночас науковець демонструє поведінку, яка властива відповідальному патріотичному та громадянському вихованню – він відданий засадам прищеплення любові з боку учителя до народу й рідного краю, тобто до ріднокультурного й рідномовного. Останнє особливо важливе для народів, які в силу історичних обставин не мали можливості, у першу чергу, на рівні сконцентрованих зусиль, утвердити людино-націє-державотворчу традицію.

Ян Гжесяк добре обізнаний з механізмами та засобами терапевтичних заходів щодо учнів, які зіштовхуються з труднощами та невдачами в навчанні. Звідси – інтерес до симптомів аномії в освіті, що сприяє створенню умов для налагодження діалогу та педагогічно-психологічного консультування у співпраці вчителів із сімейним оточенням учнів.

Загалом до основних сфери наукових зацікавлень Яна Гжесяка належать: психодидактика, виховання дітей, андрагогіка, дидактика загальної та професійної освіти, педагогіка культури, теорія підручників, теорія навчальних завдань, інтеграція освіти та культури, інтеграція освіти та соціальної допомоги (включно з сімейною педагогікою), медіа- та інформаційні технології в освіті, методологія соціальних (педагогічних) досліджень, діагностика та психолого-педагогічне консультування, оцінювання та вимірювання ефективності педагогічних взаємодій, інновації в освіті, педевтологія та освіта вчителів, педагогіка праці, університетська освіта, порівняльна освіта, організація та управління освітою.

Поглиблені роздуми та розвідки постають предметом зусиль Яна Гжесяка в умовах полівимірних діалогів між усіма учасниками навчальних процесів задля розбудови оптимальних та якісних дидактичних засобів вимірювання. Йдеться про справді якісне дидактичне вимірювання, тобто таке, що суперечить всім проявам аномії; адже вони спричиняють дедалі тривожніші розбіжності між

теорією освіти та практичною (не)педагогічною поведінкою вчителя, власне, як провідника учня у «живому».

Професор Ян Гжесяк, без сумніву, належить до зразкових керівників і, водночас, він – противник поширення тривожних аномій в освіті, які він окреслює, серед іншого, в оцінюванні на основі актуарної параметризації, пунктоманії, тестоманії та опитування. У своїх працях він розкриває якщо не шкідливий, то сумнівний вплив на підвищення якості освіти, яка насправді нерідко є пропагандою успіху або просто вигадкою. У цьому контексті особливої ваги набувають наукові пошуки дослідника, справжньою метою якого є підвищення якості інструментів вимірювання ефективності виховання та покращення якості навчальних процесів. Численні публікації Яна Гжесяка переконливо демонструють теоретичні та практично-педагогічні вказівки; останні підтверджують тезу про те, що від якості інструментів вимірювання результатів навчання (спочатку учня, а відтак і всього класу) залежить ефективність освіти. Примітний факт: в останні два десятиліття його наукова та професійна діяльність була зосереджена на доцимологічних аспектах шкільної та академічної дидактики.

Надзвичайна ретельність Яна Гжесяка виражається в усіх заходах та починаннях практичного характеру, спрямованих на відновлення належної наукової та методичної ролі педагогічної субдисципліни, якою є дидактика. У такому дусі у 2008 – 2016 рр. він брав активну участь у роботі групи загальної дидактики в структурі Комітету педагогічних наук Польської академії наук. Результати цих устремлінь утілені у наукових розвідках, а конкретніше – у багаторічних дослідженнях щодо підвищення якості освіти, беручи до уваги, насамперед, клінічний підхід до загальної діагностики індивідуальних випадків учасників навчального процесу, які функціонують у структурі колективу – класу. У цьому зв'язку заслуговує на увагу передусім ґрунтовна праця «Уроки та психолого-педагогічна діагностика дитини» («Lekcje i diagnostyka psychopedagogiczn dziecka») (2014).

Високого визнання здобула авторська концепція Яна Гжесяка програмування, оптимізації навчальних процесів та оцінки їхньої якості. Освіта в школі та академічна освіта, на переконання професора, – це інтегрована система, що охоплює такі структурні елементи: а) базоване на повсякденні живе навчання в пов'язі з завданнєво-діяльнісним підходом та з широким акцентом на самоконтролі, самокорекції та самооцінці учня; б) моніторинг як постійна психолого-педагогічна діагностика та оцінювання (самооцінювання) ефектів, отриманих окремими учнями та студентами, а також в) наставництво (менторинг) у процесі розвитку компетентностей учнів та студентів, які готуються до роботи вчителем.

Наукові устремління професора Яна Гжесяка спрямовані також на теоретичний та емпіричний контексти психодидактики, які не дуже часто зустрічаються в літературі, співіснуючи з проблемою доданої освітньої вартості, з одного боку, та аспектами невдач, ба навіть шкільних втрат – з іншого. Звертаючи увагу, серед іншого, на низьку ефективність або навіть неефективність і безглуздість багатьох освітніх псевдоінновацій, Ян Гжесяк проводить оціночні дослідження та поширює раціональні й реальні методологічні рішення задля підвищення якості терапевтичних взаємодій, власне, як проти отрути для неефективної шкільної (та академічної) освіти.

Професор Ян Гжесяк однозначно відстоює єдність психодидактики та неврології, стверджуючи водночас, що нові повідомлення в галузі т. зв. нейродидактики лише сигналізують про необхідність володіння вчителями необхідних знань про функції та функціонування мозку. Він аргументовано обстоює думку, що існує потреба забезпечити кожного вчителя компетенціями в галузі психодидактики, психолого-педагогічної діагностики, а також дидактичного моделювання та проектування. Саме в такому підході Ян Гжесяк убачає можливість реального поліпшення якості освіти – починаючи від кожного вчителя і закінчуючи системою освіти загалом у національному масштабі. В іншому випадку марно буде очікувати, що будь-які структурні або програмні реформи, які нібито формально мають призвести до т. зв. хорошої зміни в сенсі покращення стану освіти. Ці аспекти осмислені дослідником у таких книжкових виданнях, як «Основи теорії та методології практичної освіти вчителя» («Podstawy teorii i metodyki kształcenia praktycznego nauczycieli»), 2010), «Радісне виховання дитини – (не)повсякденність» («Radosna edukacja dziecka – (nie)codziennosc»), 2015) та «Психопедагогічна діагностика та оцінювання в освіті дітей та їхніх учителів» («Diagnostyka psychopedagogiczna i ewaluacja w edukacji dzieci i ich nauczycieli»), 2016).

Довгострокові дослідження, проведені професором Яном Гжесяком спільно з командою однодумців з рідного університету та багатьох співпрацюючих дослідницьких центрів та освітніх установ у Польщі та за кордоном, зосереджені на трьох широких площинах: 1) психолого-педагогічна діагностика та самооцінювання в навчанні; 2) вимірювання та оцінювання ефективності вищої освіти та 3) інновації та оцінювання в освіті (у тім числі освіти вчителів).

Особливу увагу при цьому приділено процедурам діагностичних і проектувальних досліджень у діяльності в початковій освіті та розвитку дослідницьких компетенцій вчителів у цій галузі. Психолого-педагогічна діагностика як невід'ємний елемент дитячої (нейро)дидактики постає основою для побудови дослідницьких засобів та вимірювання ефектів освіти (навчання та виховання), а отже, веде до заходів, спрямованих на оптимізацію та підвищення ефективності навчальних процесів. Використовуючи якісні методи, професор виакцентує роль і завдання академічних викладачів як учасників освіти студентів, які готуються до роботи за професією вчителя, зокрема, в системі педагогічної практики, тісно пов'язаної з теоретичною підготовкою в навчальному закладі. В особі Яна Гжесяка маємо автора концепції системи педагогічної практики, яка була предметом перевірки та впровадження на основі педагогічної освіти в багатьох університетах Польщі, а також була поширена особливо в останнє десятиліття в тісній співпраці з багатьма університетами та дослідницькими центрами в інших європейських країнах, у тім числі в Україні.

У вимірюваннях якості освіти, зорієнтованих на отримання якісних показників або ж якісно-кількісних ефектів навчання, Ян Гжесяк бачить засіб для поступового підвищення рівня якості освітніх процесів у школі та вищій школі. З цього погляду в дослідженнях, які провадяться під його керівництвом, переважає надається якісному підходу триангуляції з урахуванням якісної інтерпретації результатів цих розвідок.

Ще одним проявом наукової діяльності професора Яна Гжесяка є його діяльність, спрямована на виховання та просування молодих учених. Йому

вдалося зібрати коло творчих викладачів та наукових працівників, створивши дослідницьку групу, яка координує вивчення проблеми використання процедур оцінювання задля підвищення якості освіти. В циклічних семінарах, які проводяться з ініціативи Яна Гжесяка, крім молодих учених, беруть участь авторитетні науковці з науковими ступенями та вченими званнями, а також діючі вчителі, академічні викладачі та студенти. Професор провадить наукове керівництво здобувачами, які готуються до завершення докторських дисертацій. Неодноразово виступав рецензентом докторських та габілітаційних дисертацій. Ян Гжесяк – автор понад десятка експертних висновків, підготовлених для потреб освіти, а також рецензент понад 50 книжкових позицій.

Вагомим проявом дидактичної діяльності Яна Гжесяка є магістерські та бакалаврські семінари, які сприяли появі багатьох оригінальних концептуалізацій, поширюючи науково-дослідницький рух у процесі навчання студентів. В рамках семінарської роботи професор Ян Гжесяк підготував понад 900 магістрів педагогіки (Університет імені Адама Міцкевича в Познані) та понад 500 бакалаврів (Державна вища професійна школа в Коніні), а також рецензував близько 1500 магістерських та дипломних робіт. Він також підготував близько 550 випускників післядипломної освіти, які здобули педагогічну кваліфікацію, необхідну для роботи за професією вчителя. Наведені факти вражають і свідчать про надзвичайну професійну та соціальну активність вченого.

Науковий доробок професора Яна Гжесяка містить загалом понад 200 публікацій, у тому числі 11 монографій, 36 книг за науковою редакцією, 21 методичну розробку (у тому числі 4 підручники) для дітей та їхніх учителів, а також для студентів та академічних викладачів. Окрім цього, дослідник опублікував понад 170 статей у колективних працях та журналах. Брав активну участь у понад 300 наукових конференціях та науково-методичних семінарах.

Усі публікації Яна Гжесяка характеризуються послідовною, наполегливою повагою до завдань і викликів педагогіки як науки. Кожній з них властивий методологічний емпіризм, внаслідок якого процес досліджень охоплює також верифікацію, тобто реальні наукові, методологічні чи організаційні пропозиції щодо освіти або науки про освіту. Відтак – своїми опублікованими студіями – Ян Гжесяк служить прикладом того, як слід сприймати освітню реальність, власне, на рівні предмета оціночного дослідження. Така розвідка має на меті досягнення реального, а не передбачуваного поліпшення якості освіти на певному етапі в пов'язі з конкретним освітнім профілем. Кожен текст, що представляє діагноз стану вибраного фрагмента реальності, опирається на інтерпретації емпіричних даних; на цій основі робляться висновки й розробляються напрямки та шляхи вжиття заходів для справжнього покращення існуючого стану речей. Часто автор, який має надзвичайно цінний досвід, набутий під час викладання в школі, особисто намагається вирішити проблеми та поширює результати своїх наукових досліджень у сфері вдосконалення освітньої практики. Одним із проявів такого підходу є розроблена та перевірена концепція визначення синтетичного показника компетентностей учасника навчального процесу.

Змістовий аналіз доробку Яна Гжесяка засвідчує, що він є видатним спеціалістом, який представляє аксіологічно-практично-педагогічний підхід до освіти. Його сутність полягає в інтеграції теорії з практичною діяльністю та

повсякденним наставництвом. Слід також зазначити, що такий тип підходу в популяризації теорії та реальної практичності освітніх рішень у науці вимагає від вченого виняткової компетентності, відповідальності та рішучості. І це, певно, одна з причин, чому в системі педагогічних наук мало фахівців з подібними науково-методичними досягненнями, представлених професором. Наукова та утилітарна діяльність Яна Гжесяка заслуговує на високе визнання, особливо в реаліях багатьох тривожних явищ, які дедалі частіше трапляються в освітній практиці в епоху трансформаційної глобалізації в європейських країнах та на інших континентах. Професор особливо активний у цьому плані у багатьох дослідницьких центрах України, включаючи навчальні осередки та університети в Дрогобичі, Ужгороді, Кропивницькому, Києві, Одесі.

Окремої згадки заслуговує суспільна діяльність Яна Гжесяка, проявами якої є виконання розмаїтих функцій в його професійній роботі та співпраці в наукових комітетах, редакційних комісіях, радах та асоціаціях. Досить згадати тут роботи в наукових комітетах наступних циклів конференцій: «Проблеми міжнародної культури та мистецької освіти» (Університет імені Я. Купали в Гродно); «Українське слово мовами народів світу» (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); Татранський науковий симпозиум «Освіта завтра» в Закопаному; Августівські наукові зустрічі «Освіта в діалозі та перспективі» (Білостоцький університет); «Медіа та медіаосвіта» (Університет імені М. Коперника в Торуні); «Сучасний викладач – ідеал та реальність» (Технічно-гуманітарна академія у Бельсько-Бялій). Ян Гжесяк бере активну участь у роботі наукових комітетів, редакційних колегій престижних фахових часописів у Дрогобичі («Актуальні питання гуманітарних наук»; альманах «Франкова нива»; тижневик «Франковий край»), Ужгороді («Закарпатські філологічні студії»), Тернополі («Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка»), Одесі («Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського»). Завдяки своїй надзвичайній відданості світу науки Ян Гжесяк розвинув та продовжує поширювати ідеї, що містяться в його науково-методичних досягненнях, налагоджуючи та підтримуючи наукову співпрацю в інтеграції з освітньою практикою з багатьма центрами за межами Польщі.

Професор Ян Гжесяк, власне, як видатний та надзвичайно активний учений, постійно прагне не лише до власного наукового розвитку, але й значною мірою до розвитку міжнародної співпраці у галузі розвитку науки та культури. Завдяки своїй мудрості, відданості, доброзичливості, багатому доробку він став частиною міжнародного академічного середовища. Постійна та інтенсивна наукова та практично-педагогічна діяльність професора означає, що він заслуговує на визнання як вченого та видатного фахівця в галузі освіти та наук про неї.

Внесок Яна Гжесяка у розвиток наукової співпраці між університетами та викладачами у Польщі та Україні – вагомий. Його виступи та публікації в українських видавництвах викликали широкий резонанс. У 2016 році вчений був удостоєний звання Почесного доктора Інституту регіональної економіки та управління в Кропивницькому (Україна). В 2017 році виступив в якості visiting professor в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, побувавши також в м. Трускавець. Педагог активно спричинився до зміцнення польсько-українських культурних взаємодій, опублікувавши книжку

«Пороги у вулику», власне, збірку вибраних оповідань і новел Миколи Зимомрі («Progi w ulu», Redakcja Jana Grzesiaka, Kalisz-Konin-Drohobycz, 2019). Останнім часом він переклав низку творів українських авторів польською мовою. На це звернув увагу автор відгуку про згадану книжку під назвою «Територія слова», відомий критик Дмитро Дроздовський з Києва:

«Не так давно потрапило мені до рук розкішне видання – вибране прозових творів Миколи Зимомрі «Пороги у вулику» (Каліш-Конін-Дрогобич, 2019, 142 с.) польською мовою. Вона містить символічне число – 44 твори, зразки короткої прози автора.

Книжку «Пороги у вулику» знаного українського літературознавця, педагога, перекладача Миколи Зимомрі складають образки – етюди – замальовки – оповідання. Саме ці короткі з формального боку жанрові форми дають можливість схопити реальність у максимально ущільненій параболічній формі. Це – майже-поезія, в якій схоплено квінтесенцію людської мудрості. А сукупно усі історії – це майже-роман, перефразовуючи жанрове визначення Миколи Жулинського стосовно свого твору «Моя Друга світова», в якому схоплено життя таким, як воно є: кумедним, трагічним, мудрим, бешкетним, «живим», із несподіваними поворотами й відкриттями (присмними чи не дуже – проте все є досвідом із погляду феноменології). Саме таким видається мотто книжки «Пороги у вулику» Миколи Зимомрі, в якій вміщено такі твори, як «Пороги у вулику», «Сміх крізь сльози», «Тунель», «Тридцять карбованців», «Ремінь», «Сон крізь віконце», «Поцілунок громовиці», «Нічліг», «Почуття долоні», «Порятунок», «Буханець хліба», «Зла тінь», «Життєвий пісок» та ін.

Польськомовне видання книжки М. Зимомрі – результат праці літературознавця й перекладача Тадея Карабовича, а також редактора проф. Яна Гжесяка, знаного польського науковця, який нещодавно був удостоєний в Україні звання Почесний доктор. Звісно, він явив це й суто людську прихильність до української літератури, готуючи збірку для польського читача. Особливі слова вдячності варто висловити Валентині Козяр, талановитій художниці з Вінниці, яка проілюструвала збірку. Грунтовною й важливою частиною книжки є передмова, яку д.ф.н. Наталія Науменко написала спільно з професором Яном Гжесяком».

Професор Ян Гжесяк удостоєний численних нагород і відзнак Польщі. Варто виокремити окремі з них: нагрудний знак «Друг дитини» (1979), Золота відзнака «Заслужений діяч Ліги оборони краю» (1979), медаль Національної комісії з питань освіти (1981), Срібна відзнака «Заслужений діяч туризму» (1984), Золота відзнака Польської спілки вчителів (1985), медаль Державної вищої професійної школи в Коніні (1998, 2008), «Золотий хрест за заслуги» (2012), титул та медаль «Почесний друг Каліша» (2012).

Авторські досягнення професора Яна Гжесяка відзначаються комплексністю, а відтак становлять узгодженість структурних елементів системи освіти.* Без перебільшення можна стверджувати: Ян Гжесяк створив власну наукову школу, яка цілком заслуговує на найвище визнання та широке включення в систему альтернативних освітніх рішень як на рівні шкільної освіти, так і на рівні закладів вищої школи, особливо університетів, які виховують майбутніх учителів. У сучасних умовах змін у вищій освіті науково-методичні

досягнення Яна Гжесяка справедливо набувають широкого використання в педагогічних колах як у Польщі, так і за її межами, зокрема, в Україні. Усім своїм еством вчений утверджує модель професіоналізму з урахуванням педагогічної культури як вершинної вартості, заснованої на засадах культуросфери особистості**.

Віriamo: Ян Гжесяк, зустрічаючи 75-річний Ювілей, сповнений нових творчих задумів. Тож нехай на його калиновому мості життя панує гармонія на многая і благає літ! AD MULTOS ANNOS!

Література

*Who is who w Polsce. Wyd. 3, Verlag für Personnenzyklopädien AG, 6304 Zug., Schweiz 2004, s. 1240.

Złota Księga Nauk Humanistycznych, Polski Instytut Biograficzny, Helion/2004, s. 115–116.

Kto jest kim w Kaliszu i powiecie, Kalisz 2000.

Twarze i słowa, Kalisz 2004.

Profesor Jan Grzesiak – pedagog z powołania, w: Reforma w szkole – szkoła w reformie, red. L. Pawelski, PSNT, Szczecinek 2009, s. 285–288.

Wielkopolskie Forum Pedagogiczne w obliczu ewaluacji i innowacji, książka wydana z okazji X Jubileuszu Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego, dedykowana Profesorowi Janowi Grzesiakowi, red. nauk. K. Denek, L. Pawelski, B. Urbanek, K. Went, Kalisz – Szczecinek 2012, 321 ss.

** Z pasją trwam w tym zawodzie, „Szkielet i okiem”, PWSZ w Koninie, 2016, s. 24–28.

Aksjologiczno – docymologiczne konteksty ewaluacji w edukacji, książka wydana z okazji XV Jubileuszu Wielkopolskiego Forum Pedagogicznego, dedykowana Profesorowi Janowi Grzesiakowi – Jubilatowi LXX, red. nauk. Z. Jasiński, R. Parzęcki, Kalisz – Konin 2017, 335 ss.

Poczet osób wyróżnionych nagrod? Magera. 2019.

Wartości i determinanty kształtowania kompetencji badawczych nauczyciela, Вічність слова. Науковий збірник на пошану доктора філологічних наук, професора Миколи Ткачука. За редакцією проф. Ростислава Радишевського, проф. Миколи Зимомрі, Київ-Тернопіль-Дрогобич-Ужгород, 2019, с. 416-430.

Nauczyciel jako diagnosta i mentor poprawy jakości w dobie transformacji, Лицей професійний: контекст освіти та виховання. Науковий збірник на пошану Василю Маринцю з нагоди 70-річчя заслуженого працівника освіти України. Упорядкування професора Івана Зимомрі, професора Яна Гжесяка. За загальною редакцією професора Миколи Зимомрі, Ужгород, 2020, с. 102-114.

Polskie akcenty w opowiadaniach awtorstwa Mykoły Zymotrya, Лицей професійний: контекст освіти та виховання. Науковий збірник на пошану Василю Маринцю з нагоди 70-річчя заслуженого працівника освіти України. Упорядкування професора Івана Зимомрі, професора Яна Гжесяка. За загальною редакцією професора Миколи Зимомрі, Ужгород, 2020, с.115-131.

Wychowanie przez przeżywanie treści dzieła literackiego, Лицей професійний: контекст освіти та виховання. Науковий збірник на пошану Василю Маринцю з нагоди 70-річчя заслуженого працівника освіти України. Упорядкування професора Івана Зимомрі, професора Яна Гжесяка. За загальною редакцією професора Миколи Зимомрі, Ужгород, 2020, с.135-139 (współawtor prof. Natalia Naumenko).

Обличчям до правди: мозаїка миттєвостей. Слово про Михайла Сікуру, Франкова нива. Альманах, випуск 4. За редакцією М. Зимомрі, Б.Завідняка, Ужгород, 2020, с.6-96. Progi w ulu, Wybór opowiadań Mykoły Zymotryi, Redakcja Jana Grzesiaka, Kalisz-Konin-Drohobycz, 2019, 142 ss.

Зимомря М. Цінне видання – у ювілейний вінок визнання проф. Н.Г. Ничкало (Рец. на кн.:Pedagogika bez granic.- Warszawa, 2019, 492 s.) // Естетика і етика педагогічної дії. Зб. наукових праць. Вип. 22.- Київ-Полтава, 2020. –С. 201-207. – Співавтори: Андрощук І., Баніт О., Якубовська М.